

SOCIALNA STIGMA POVEZANA S COVID-19

Socialna stigma je v kontekstu zdravja in bolezni negativna povezava med osebo ali skupino ljudi z določeno skupno značilnostjo ter specifično boleznijo. Med izbruhom to lahko pomeni, da so ljudje diskriminirani, drugače obravnavani ali doživljajo izgubo statusa zaradi povezave z boleznijo. To ima lahko negativen vpliv na bolnike ter na njihove oskrbnike, družino, prijatelje in skupnost. Stigmo pa lahko doživljajo tudi posamezniki, ki sicer niso oboleli, vendar si delijo določeno skupno značilnost z obolelo skupino. Trenutni izbruh COVID-19 je izzval diskriminacijo ljudi določenih etničnih skupin in vseh, ki so bili v kontaktu z virusom.

COVID-19 je nova bolezen s številnimi neznankami in pogosto se ravno nepoznanih stvari bojimo, hkrati pa je strah enostavno povezati z »drugimi«. Razumljivo je, da so v družbi prisotni zmeda, tesnoba in strah. Na žalost pa ravno to podžiga škodljive stereotipe.

Stigma lahko spodkoplje socialno povezanost in vodi v situacije, ko se virus še lažje razširja, kar pa pomeni težje obvladovanje izbruha bolezni. Ljudje lahko skrivajo lastno bolezen, da bi se izognili diskriminaciji ali ne poiščejo zdravniške pomoči takoj, ko bi to bilo potrebno.

Zelo pomemben za podporo ljudi in za izogibanje spodbujanja strahu in stigme, je način podajanja informacij o COVID-19. Potrebno je ustvariti okolje v katerem je možno o bolezni in njenih posledicah diskutirati odprto in učinkovito.

Izbira besed je pomembna!

Določene besede lahko spodbujajo stigmo. Podkrepijo lahko negativne predpostavke in napačne povezave med boleznijo in drugimi dejavniki, ustvarijo vsesplošen strah ali razčlovečijo okužene. Še posebej je pomembna izbira besed v medijih, ki krojijo način komunikacije o novem virusu v splošni javnosti.

Praktični primeri:

- pomembno je poročati o novi bolezni z njenim uradnim imenom in se s tem izogniti stigmatizaciji (ne gre za »kitajski ali azijski virus«, temveč za COVID – 19 (CO=»corona«/korona, VI=virus; D=»disease«/bolezen, 19=pojav v letu 2019);
- bolje je govoriti o »ljudih, ki imajo COVID-19/ki se zdravijo zaradi okužbe«, kot pa o »COVID-19 primerih« ali o »žrtvah«;
- namesto »domnevni primeri« ali »osumljeni s COVID-19« je bolje uporabiti »ljudje, ki imajo morda COVID-19«;
- bolje se je osredotočiti na to, da se ljudje lahko okužijo s COVID-19, kot pa na prenašanje virusa, saj se s tem poudarja krivda in zmanjšuje empatija do ljudi z okužbo;
- poročanje o nevarnostih virusa mora temeljiti na znanstvenih virih, prav tako pa se je potrebno izogibati hiperboličnega jezika, ki spodbuja strah (npr. »apokalipsa«, »kuga«...);
- potrebno se je osredotočiti na učinkovitost preventive in zdravljenja, saj bo večina ljudi to bolezen lahko prebolela, za zaščito ranljivih pa obstajajo enostavni ukrepi, ki se jih morami vsi držati;
- poudarjati je potrebno učinkovitost zaščitnih ukrepov, ki preprečujejo okužbo ter zgodnje testiranje in zdravljenje.

Prevzemi svojo vlogo!

Vlada, skupnosti, mediji in vsak izmed nas ima pomembno vlogo pri preprečevanju in zaustavljanju stigme, ki se v največji meri navezuje na ljudi iz Azije. Preko različnih komunikacijskih platform in socialnih omrežij lahko izkažemo podporo obolelim.

Praktični primeri:

- širjenje dejstev o prenašanju, preventivi in zdravljenju COVID-19 v preprostem jeziku, je lahko učinkovito s pomočjo socialnih omrežij (poceni način, s pomočjo katerega informacije dosežejo veliko ljudi);
- vključevanje vplivnežev (npr. verskih vodij ali znanih osebnosti), ki so osebno vpleteni ter geografsko in kulturno primerni, lahko poudari pomen sporočila (npr. župan, ki preko socialnih omrežij »v živo« deli kako seže v roko vodji kitajske skupnosti);
- poudarjanje zgodb lokalnih ljudi, ki so ozdraveli ali so stali svojim bližnjim ob strani pri premagovanju bolezni spomni, da večina ljudi preboli COVID-19;
- stigmatizirani so lahko tudi zdravstveni delavci, k zmanjševanju le-tega pa pripomore poročanje o zaslugah oz. t.i. »herojske« kampanje;
- pomembno je poudariti, da so prizadete etnično mešane skupnosti, ki v boju proti virusu delujejo skupaj;
- najbolje je širiti vsebine o preventivi, simptomih in o tem kdaj poiskati zdravniško pomoč, ne pa iskati prvega pacienta, ki je obolel v določeni državi ali poudarjati trud, ki se vlaga v iskanje zdravila ali cepiva, saj se s tem poveča strah pod vtisom trenutne nemoči, da ustavimo okužbo.

Zaključek

Nepravilne informacije prispevajo k stigmati in diskriminaciji, zato je zmote potrebno popraviti in poudarjati pomen preventive ter zgodnjega odkrivanja in zdravljenja. Za zmanjševanje skrbi v skupnosti ter ustavitve nadaljnega širjenja je potrebna solidarnost in globalno sodelovanje. Ljudje, ki so v prvi liniji si zaslužijo vso podporo, prav tako je izkušnja oz. boj z okužbo povsem človeški. Dejstva, ne strah, bodo ustavila širjenje novega koronavirusa!

Vir: https://www.epi-win.com/sites/epiwin/files/content/attachments/2020-02-24/COVID19%20Stigma%20Guide%2024022020_1.pdf